

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

30 lipca

№ 67.

Rok 1927.

TREŚĆ:

ROZPORZĄDZENIA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ:

Poz.: 590—z dnia 14 lipca 1927 r. o inspekcji pracy	883
591—z dnia 15 lipca 1927 r. o izbach przemysłowo-handlowych	889
592—z dnia 15 lipca 1927 r. zmieniające i uzupełniające postanowienia ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli	896

ROZPORZĄDZENIA RADY MINISTRÓW:

Poz.: 593—z dnia 11 lipca 1927 r. o zaliczeniu poszczególnych grup funkcjonarjuszów w dziale Ministerstwa Sprawiedliwości do kategorii funkcjonarjuszów niższych i o zaliczeniu ich do grup uposażenia	900
594—z dnia 11 lipca 1927 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska urzędników statystycznych I-ej kategorii w Głównym Urzędzie Statystycznym	901

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Poz.: 595—Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 4 lipca 1927 r. w sprawie bezpłatnego dostarczania druków dla celów bibliotecznych i urzędowej rejestracji	903
596—Pracy i Opieki Społecznej, Ministra Skarbu i Ministra Spraw Wojskowych z dnia 13 lipca 1927 r. w sprawie kapitalizacji rent inwalidów wojennych.	904
597—Skarbu z dnia 18 lipca 1927 r. o zmianie rozporządzenia z dnia 6 grudnia 1926 r. w sprawie upoważnienia urzędów celnych do przeprowadzania śledztw i rozstrzygania spraw karnoskarbowych oraz ustalenia okręgów ich terytorjalnej właściwości	906

590.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 14 lipca 1927 r.

o inspekcji pracy.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. № 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. Inspekcja pracy jest organem administracji państwowej, podległym Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej, a powołanym do wykonywania czynności, przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu.

Art. 2. Inspekcji pracy podlegają w zakresie, oznaczonym w niniejszym rozporządzeniu, wszelkie zakłady i przedsiębiorstwa, w których stosowana jest praca najemna, ponadto warsztaty, istniejące przy szkołach zawodowych, i te zakłady, zatrudniające więźniów, które posiadają maszyny o napędzie mechanicznym.

Na kolejach państwowych inspekcji pracy podlegają wszystkie te zakłady pracy, w których roboty

wykonywane są przez przedsiębiorców prywatnych na zasadzie specjalnej umowy.

Wskazane w ustępach 1-szym i 2-im niniejszego artykułu zakłady podlegają inspekcji pracy bez względu na to, czy stanowią własność osób fizycznych, czy też osób prawnych bądź prawa prywatnego, bądź publicznego.

Art. 3. Inspekcja pracy jest obowiązana i uprawniona do nadzoru nad przestrzeganiem i wykonywaniem przepisów prawa o ochronie pracy, a w szczególności o ochronie życia, zdrowia i sił pracowników, o przestrzeganiu dobrych obyczajów w stosunkach pracy, o umowie pracy, o zbiorowych umowach pracy, o regulaminie pracy, o czasie pracy, o dniach świątecznych, o urlopach, o pracy młodocianych i umożliwianiu im kształcenia się ogólnego i zawodowego, o pracy kobiet, o przedstawicielstwie pracowników i jego uprawnieniach, o pracy chałupniczej.

W zakładach podległych ustawom górniczym, z wyjątkiem hut, nadzór nad bezpieczeństwem pracy pod względem technicznym sprawują władze górnicze, natomiast nadzór nad przestrzeganiem przepisów z dziedziny socjalnej ochrony pracy i higieny pracy należy do inspekcji pracy.

W stosunku do warsztatów szkolnych i zakładów, zatrudniających więźniów, należy do inspekcji pracy wyłącznie nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy.

Art. 4. Inspekcja pracy poza uprawnieniami, jakie przysługują jej na podstawie ustawodawstwa polskiego, posiada w zakresie art. 2 i 3 niniejszego rozporządzenia:

a) na obszarze m. st. Warszawy, województw: warszawskiego, lubelskiego, kieleckiego, łódzkiego, białostockiego, wileńskiego, nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego względnie na poszczególnych terytorjach wskazanego obszaru, uprawnienia inspektorów fabrycznych, dozoru górniczego i inżynierów okręgowych, urzędów do spraw fabrycznych i górniczo-hutniczych oraz innych władz właściwych, oparte na przepisach:

rozdziału II ustawy o pracy w przemyśle (Zb. praw ces. ros. tom XI część II, wydanie 1913 r.); art. 219—223, rozdziału III tejże ustawy;

rozdziału IV tejże ustawy w stosunku do nieszczęśliwych wypadków, zaszłych przed wprowadzeniem ustawy z dn. 30 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. № 16, poz. 148),

oraz na innych przepisach obowiązującego dotychczas ustawodawstwa b. Królestwa Polskiego i b. Cesarstwa Rosyjskiego;

b) na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego względnie na poszczególnych terytorjach wskazanego obszaru, uprawnienia inspektorów przemysłowych, władz górniczych i innych władz właściwych, oparte na przepisach:

części VI ordynacji przemysłowej w brzmieniu noweli z dnia 5 lutego 1907 r. (Dz. u. p. austr. № 26) w związku z §§ 141 ust. 1, 142 ust. 1 i 143 ust. 1 tej ordynacji z wyjątkiem przepisów o uczniach przemysłowych;

tytułu IX powszechnej ustawy górniczej z dnia 23 maja 1854 r. (Dz. u. p. austr. № 146) w brzmieniu noweli z dnia 17 maja 1912 r. (Dz. u. p. austr. № 107) w związku z ustępem 1-ym § 1-go ustawy z dnia 21 lipca 1871 r. (Dz. u. p. austr. № 77) o organizacji i zakresie działania władz górniczych w brzmieniu nadanem przez ustawę o władzach górniczych z dnia 11 kwietnia 1924 r. (Dz. U. R. P. № 40, poz. 424);

§ 18 ustawy z dnia 9 stycznia 1907 r. (Dz. u. p. austr. № 7), zmieniającej państwową ustawę naftową;

§ 69 krajowej ustawy naftowej z dnia 22 marca 1908 r. (Dz. u. kraj. № 61) w związku z § 71 ustęp 1 tej ustawy, oraz na innych przepisach obowiązującego ustawodawstwa krajowego i austriackiego;

c) na obszarze województw: poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części województwa śląskiego względnie na poszczególnych terytorjach wskazanego obszaru, uprawnienia inspektorów przemysłowych, władz policyjnych, administracyjnych, górniczych i innych władz właściwych, oparte na przepisach:

tytułu VII ordynacji przemysłowej Rzeszy Niemieckiej w brzmieniu noweli z dnia 27 grudnia 1911 r. (Dz. Ust. Rzeszy 1912 r., str. 139) z wyłączeniem przepisów, regulujących stosunki uczniów przemysłowych i tytuł majstra,

ustawy o pracy chałupniczej z dnia 20 grudnia 1911 r. (Dz. Ust. Rzeszy, str. 976),

działu III tytułu III i § 196 ustęp 2 punkt 3 powszechnej ustawy górniczej dla Stanów Pruskich z dnia 24 czerwca 1855 r. (Zb. Ust. prus., str. 705) w związku z § 189 ustęp 1 i 2 zdanie 2, § 190 ustęp 1 i § 191 tejże ustawy w brzmieniu zmienionem przez ustawę z dnia 11 kwietnia 1924 r. o władzach górniczych (Dz. U. R. P. № 40, poz. 424),

dekretu z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. Ust. Rzeszy niem., str. 1456),

ustawy o radach załogowych z dnia 4 lutego 1920 r. (Dz. Ust. Rzeszy niem., str. 147), oraz na innych przepisach obowiązującego dotychczas ustawodawstwa pruskiego i niemieckiego.

Uprawnienia, przysługujące inspekcji pracy na mocy punktów a), b) i c) niniejszego artykułu, nie obejmują uprawnień do wydawania ogólnie obowiązujących rozporządzeń o zdrowiu, bezpieczeństwie, moralności i porządku w zakładach, jakie przysługiwały władzom, wskazanym w punktach powyższych.

Art. 5. Ponadto inspekcja pracy:

a) bierze udział wraz z innymi właściwymi władzami w czynnościach, które dotyczą pozwoleń na otwarcie lub przebudowę zakładów przemysłowych ze względu na higienę i bezpieczeństwo pracy;

b) wykonywa czynności, poruczone inspekcji pracy w ustawach ubezpieczenia społecznego i w innych ustawach z zakresu ustawodawstwa społecznego;

c) oskarża przed sądami powiatowymi (pokoju) obok innych organów oskarżenia publicznego w sprawach o przekroczenia przepisów o ochronie pracy;

d) bierze udział z głosem stanowczym w radzie, przewidzianej w § 197 ust. 3 powszechnej ustawy górniczej dla Stanów Pruskich;

e) współdziała ze stronami zainteresowanymi w celu zapobiegania zatargom pracy i przy załatwianiu tych zatargów;

f) zbiera dane, dotyczące warunków bytu i pracy zarówno pracowników, na których rozciąga się ustawodawstwo o ochronie pracy, jak i tych, których prawodawstwo to nie obejmuje.

Art. 6. Upoważnia się Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i innymi właściwymi ministrami do ogłoszenia przepisów, wymienionych w art. 4 p. p. a), b) i c) ze zmianami, jakie wynikają z niniejszego rozporządzenia.

Art. 7. Uprawnienia inspektorów fabrycznych, inżynierów okręgowych, inspektorów przemysłowych i urzędników nadzoru przemysłowego, będą przysługiwały obwodowym inspektorom pracy, ustanowionym na podstawie art. 8 niniejszego rozporządzenia.

Minister Pracy i Opieki Społecznej określi w drodze rozporządzenia, jakim organom inspekcji pracy przysługiwać będą uprawnienia innych władz, wymienionych w art. 4 i 5 niniejszego rozporządzenia.

Art. 8. Organami inspekcji pracy są: obwodowi inspektorzy pracy, okręgowi inspektorzy pracy, specjali inspektorzy pracy i Główny Inspektor Pracy oraz podinspektorzy pracy, lekarze inspekcyjni i asystenci inspekcyjni.

W miarę potrzeby Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z właściwymi ministrami powoła ciała doradcze z pośród zainteresowanych kół społecznych w celu współdziałania z inspekcją pracy.

Art. 9. Obwodowi inspektorzy pracy wykonują na obszarach powierzonych sobie obwodów uprawnienia inspekcji pracy, przewidziane w niniejszym rozporządzeniu, oraz wydają nakazy i orzekają, jako instancja pierwsza, w sprawach, zastrzeżonych do decyzji inspekcji pracy.

Obwodowi inspektorzy pracy podlegają bezpośrednio okręgowym inspektorom pracy.

Art. 10. Okręgowi inspektorzy pracy nadzorują i kontrolują działalność organów inspekcji pracy w powierzonych sobie okręgach, orzekają jako instancja pierwsza w tych sprawach, które są wyraźnie zastrzeżone do decyzji okręgowych inspektorów pracy oraz rozstrzygają, jako druga instancja skargi na nakazy i orzeczenia obwodowych inspektorów pracy.

Zapadłe w drugiej instancji orzeczenia inspektorów okręgowych są ostateczne z wyjątkiem orzeczeń rozstrzygających skargi na nakazy obwodowych inspektorów pracy.

Okręgowi inspektorzy pracy podlegają bezpośrednio Głównemu Inspektorowi Pracy.

Art. 11. Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z właściwymi ministrami może wyłączyć z zakresu działania inspektorów obwodowych i okręgowych poszczególne gałęzie pracy i poddać je na obszarze całego państwa lub jego części specjalnym inspektorom pracy.

Specjalni inspektorzy pracy posiadają w stosunku do przekazanych im gałęzi pracy wszystkie uprawnienia obwodowych inspektorów pracy oraz te uprawnienia okręgowych inspektorów pracy, które przysługują im, jako władzy pierwszej instancji.

Art. 12. Główny Inspektor Pracy jest zwierzchnikiem służbowym organów inspekcji pracy, sprawuje nadzór nad ich działalnością i kieruje ich czynnościami.

Główny Inspektor Pracy podlega bezpośrednio Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej i składa mu doroczne sprawozdania z działalności inspekcji pracy, które powinny być ogłaszane drukiem.

Uprawnienia przyznane w artykule niniejszym Głównemu Inspektorowi Pracy, nie uchybiają w niczym przepisom o postępowaniu instancyjnym, zawartym w art. 9, 10, 11, 13, 14, 25 i 26 niniejszego rozporządzenia.

Głównemu Inspektorowi Pracy podlega, jako organ pomocniczy i wykonawczy, Główny Inspektorat Pracy, którego statut określi rozporządzenie Rady Ministrów na wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 13. Naczelną władzą w zakresie działania inspekcji pracy jest Minister Pracy i Opieki Społecznej, który wykonywa zwierzchni nadzór nad działalnością inspekcji pracy i rozstrzyga ostatecznie skargi na orzeczenia i nakazy okręgowych inspektorów pracy i specjalnych inspektorów pracy, z wyłączeniem tych przypadków, w których okręgowy inspektor pracy orzeka ostatecznie.

Art. 14. Skargi na orzeczenia i nakazy obwodowych, okręgowych i specjalnych inspektorów pracy można wnosić w ciągu dni 14 od dnia doręczenia.

Skargi podaje się do tego inspektora pracy, którego orzeczenie lub nakaz zostały zaskarżone.

Wniesienie skargi nie wstrzymuje wykonania orzeczenia ani nakazu, o ile nie postanawia tego odpowiedni przepis prawny. Inspektor pracy, którego orzeczenie lub nakaz zaskarżono, względnie instancja wyższa, do której się zwrócono z prośbą o wstrzymanie wykonania, powinni zarządzić wstrzymanie wykonania, o ile to jest możliwe bez istotnej szkody dla interesu publicznego.

Inspektor pracy przedstawia do wyższej instancji wniesioną skargę wraz z aktami w ciągu siedmiu dni od otrzymania skargi.

W odniesieniu do nakazów, wymagających zmian urządzeń technicznych lub zmiany techniki produkcji, obowiązują odmienne postanowienia, zawarte w art. 25 i 26.

W odniesieniu do orzeczeń karno-administracyjnych inspekcji pracy obowiązują odmienne postanowienia art. 33.

Art. 15. Podinspektorzy pracy powoływani są do pomocy inspektorom pracy w tych obwodach i okręgach, w których ze względu na rozległość i różnorodniejszy zakres czynności okaże się to niezbędnym. Podinspektorzy pracy podlegają służbowo inspektorom, przy których urzędują i wykonywają wszelkie powierzone im przez tych inspektorów czynności z zakresu działania inspekcji pracy, korzystając

wówczas z uprawnień, przysługujących na mocy niniejszego rozporządzenia inspektorom pracy.

Art. 16. Inspektorami pracy mogą być osoby płci obojga z wyższym a przedewszystkiem technicznym wykształceniem i praktyką zawodową, które odbyły roczną co najmniej praktykę w inspekcji pracy i złożyły egzamin przed komisją egzaminacyjną, powołaną przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Program egzaminu oraz skład komisji ustali rozporządzenie Rady Ministrów, wydane na wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Na wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej Rada Ministrów może zezwolić wyjątkowo na zamianowanie inspektorem pracy osoby, nie posiadającej przepisanej niniejszym artykułem wykształcenia.

Art. 17. Na stanowiska okręgowych inspektorów pracy, specjalnych inspektorów pracy, oraz na stanowisko Głównego Inspektora Pracy mogą być mianowane jedynie osoby, które przynajmniej 2 lata urzędowały w inspekcji pracy na samodzielnych stanowiskach.

Art. 18. W miarę potrzeby na wniosek Głównego Inspektora Pracy, Minister Pracy i Opieki Społecznej może powołać na podstawie specjalnej umowy asystentów inspekcyjnych z pośród osób, które:

1) pracowały przynajmniej 5 lat w charakterze robotnika, rzemieślnika, pracownika technicznego lub handlowego w odpowiedniej gałęzi pracy;

2) pracowały w tym charakterze nie mniej niż 2 lata w obrębie tego obszaru, na którym mają pełnić czynności asystenta inspekcyjnego.

Zadaniem asystentów inspekcyjnych jest współdziałanie z inspekcją pracy w nadzorze nad przestrzeganiem przepisów ochrony pracy w zakładach i przedsiębiorstwach, podlegających inspekcji pracy.

Asystentom inspekcyjnym przysługuje prawo zwiedzania zakładów i badania warunków pracy w tych zakładach tylko na mocy specjalnego w każdym wypadku polecenia inspektora pracy, przyczem wówczas asystentowi inspekcyjnemu przysługuje uprawnienia inspektora pracy, z wyjątkiem prawa sporządzania protokółów, wydawania nakazów i orzeczeń.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej ustali zakres wiadomości, które będą wymagane od kandydatów na stanowiska asystentów inspekcyjnych oraz określi, w jakich okręgach, obwodach lub ich częściach, albo dla jakich grup zakładów i przedsiębiorstw mają być powoływani asystenci inspekcyjni.

Art. 19. Lekarze inspekcyjni powoływani są do pomocy inspektorom pracy w sprawach nadzoru nad zakładami i przedsiębiorstwami, wymienionymi w art. 2 niniejszego rozporządzenia, w zakresie ochrony zdrowia pracowników i higieny pracy.

Przy wykonywaniu swych czynności lekarze inspekcyjni korzystają z uprawnień, przysługujących podinspektorom pracy (art. 15). Szczegółowy tryb postępowania lekarzy inspekcyjnych oraz stosunek ich do innych organów inspekcji pracy określi rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 20. Podział terytorjalny na obwody i okręgi inspekcji pracy oraz siedziby inspektorów obwodowych i okręgowych ustala na wniosek Głównego Inspektora Pracy Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu i Ministrem Rolnictwa.

Podział na obwody i okręgi inspekcji pracy powinien odpowiadać zasadniczemu podziałowi państwa dla celów administracji ogólnej.

Art. 21. Inspektorowi pracy służy za okazaniem urzędowej legitymacji prawo wstępu o każdej porze dnia i nocy do wszelkich zakładów, podlegających inspekcji pracy, oraz do wszelkich zabudowań, w których zakład taki się mieści. Inspektor pracy ma prawo zwiedzać zakłady w towarzystwie ich kierownika lub bez niego.

Inspektorzy pracy mają prawo wstępu do zakładów wojskowych tylko w czasie, w którym zakłady te są w ruchu. Kierownik zakładu ma być obecny przy wizytacji lub powinien delegować swego przedstawiciela.

Inspektorowi pracy służy również prawo wstępu do wszelkich urzędzeń, należących do przedsiębiorstwa, a przeznaczonych dla pracowników (mieszkań, szpitali, schronisk, ochronek dla dzieci, żłobków, szkół, zakładów kąpielowych i t. p.); wstęp do mieszkania, zajmowanego przez pracownika, jest dozwolony tylko za jego zgodą.

Inspektor pracy ma prawo żądać zarówno od kierownika zakładu, jak i od wszystkich osób, które zakład zatrudnia lub zatrudniał, informacji i dat statystycznych w sprawach, które wchodzą w zakres jego działalności; przesłuchiwanie tych osób przez inspektora pracy może odbywać się w formie protokółarnej.

Inspektor pracy ma prawo żądać okazania ksiąg, dokumentów, planów i rysunków, które dotyczą ochrony pracy, urzędzeń technicznych i pozwoleń na otwarcie lub przebudowę zakładu, jak również dostarczenia mu próbek surowców i materiałów, używanych, wytwarzanych lub powstających przy produkcji; przepis ten nie ma zastosowania do zakładów wojskowych i przedsiębiorstw produkujących wyłącznie dla wojska, o ile chodzi o stanowiące tajemnicę wojskową dane co do urzędzeń i produkcji oraz rysunki, plany i dokumenty.

Inspektor pracy powinien wykonywać powyższe czynności w ten sposób, aby w miarę możliwości normalny bieg pracy nie był przerywany.

W razie potrzeby inspektor pracy może wzywać osoby zainteresowane do swego biura. W wezwaniu należy wskazać podstawę prawną i cel wezwania. Prawo wzywania do biura nie przysługuje inspektorom pracy w stosunku do tych kierowników zakładów państwowych lub będących pod zarządem państwowym, których stosunek służbowy ma charakter publiczno-prawny.

Art. 22. Inspektorzy pracy i ich organa pomocnicze obowiązani są zarówno w czasie pozostawania na stanowisku służbowym, jak i po jego opuszczeniu, dochować ścisłej tajemnicy co do spraw, które stanowią tajemnicę techniczną lub handlową przedsiębiorstwa.

O ile obowiązki służbowe wymagają zakomunikowania władzom przemysłowym powyższych wiadomości, inspektorzy pracy powinni to czynić jedynie w raportach poufnych.

Art. 23. W razie stwierdzenia, że w zakładzie nie są przestrzegane przepisy obowiązujące co do bezpieczeństwa życia, zdrowia lub moralności oraz wogóle przepisy o ochronie pracy, inspektor pracy sporządza protokół i wydaje zarządzenie celem usunięcia stwierdzonych uchybień; zarządzenie to wydaje w postaci nakazu na piśmie, skierowanego do kierownika zakładu.

Nakaz inspektora pracy może być zaskarżony w toku instancji, przewidzianych w art. 10, 11 i 13 z wyjątkiem nakazów wskazanych w art. 25.

W tych zakładach państwowych lub znajdujących się pod zarządem państwowym, w których stosunek służbowy kierowników ma charakter publiczno-prawny, inspektor pracy zamiast wydawania nakazu występuje do kierownika zakładu z wnioskiem pisemnym, żądając usunięcia uchybień przeciwko prawu w określonym terminie.

Art. 24. Inspektor pracy, jeżeli ustali nie podlegające jego orzecznictwu (art. 32) naruszenie przepisów zagrożone karami, przesyła właściwym władzom protokół celem wszczęcia postępowania karnego.

W tych zakładach państwowych lub znajdujących się pod zarządem państwowym, w których stosunek służbowy kierownika ma charakter publiczno-prawny, inspektor pracy występuje także z doniesieniem do władz przełożonych tego kierownika celem pociągnięcia winnych do odpowiedzialności w myśl obowiązujących przepisów służbowych.

Art. 25. Nakaz inspektora pracy, który wymaga zmiany urządzeń technicznych lub sposobów produkcji, jako to: wprowadzenia nowych maszyn, zmiany surowców lub półfabrykatów, używanych przy produkcji, może być zaskarżony w terminie 14-dniowym do specjalnej komisji przy właściwym wojewodzie. Komisja ta składa się z wojewody, albo wyznaczonego przezeń zastępcy, jako przewodniczącego, z okręgowego inspektora pracy oraz urzędnika, wyznaczonego przez wojewodę z pośród urzędników działu administracji przemysłowej, bądź administracji rolniczej, bądź administracji robót publicznych, w zależności od rodzaju zakładu lub przedsiębiorstwa, dla którego nakaz został wydany. Jeżeli nakaz inspektora pracy dotyczy zakładu państwowego lub będącego pod zarządem państwowym, wówczas zamiast przedstawiciela właściwej władzy administracyjnej wchodzi do składu komisji delegat tej władzy, której dany zakład podlega pod względem gospodarczym. W sprawach higieny pracy w skład komisji wchodzi nadto przedstawiciel działu sanitarnego w urzędzie wojewódzkim, wyznaczony przez wojewodę.

Odwołanie się przedsiębiorcy do wyższej instancji wstrzymuje tylko wtedy obowiązek wykonania nakazu inspektora pracy, wymagającego wprowadzenia zmian, wskazanych w ustępie 1-ym artykułu niniejszego, gdy warunki pracy w zakładzie nie zagrażają

pracownikowi oczywiście niebezpieczeństwem życia lub ciężkim okaleczeniem.

Nadanie nakazowi rygoru natychmiastowego wykonania powinno być w nakazie zaznaczone ze wskazaniem okoliczności, uzasadniających ten rygor. Skargę na nakaz, zaopatrzoną rygiorem natychmiastowego wykonania, inspektor pracy obowiązany jest przesłać w ciągu 24 godzin do komisji specjalnej przy wojewodzie, komisja ta zaś jest obowiązana powziąć decyzję w ciągu tygodnia.

O ile urządzenia techniczne zakładu ujawniają braki tak znaczne, że żadne zmiany tych urządzeń nie mogą zapewnić bezpieczeństwa życia i zdrowia pracowników, inspektor pracy występuje do właściwej władzy z wnioskiem o zamknięcie zakładu.

Postanowienia niniejszego artykułu mają zastosowanie do nakazów wydawanych przez specjalnych inspektorów pracy, przyczem do rozstrzygnięcia skarg, wymienionych w ust. 1 niniejszego artykułu, właściwa jest komisja tego województwa, na którego obszarze znajduje się zakład.

Art. 26. Jeżeli skarga nie została przez komisję przy województwie uwzględniona, zakładowi przysługuje prawo odwołania się do komisji przy Ministrze Pracy i Opieki Społecznej.

Prawo odwołania się przysługuje również okręgowemu inspektorowi pracy, jeśli zgłosił on swe zdanie odrębne na komisji wojewódzkiej.

Odwołanie powinno być złożone komisji wojewódzkiej w ciągu dni 14. Termin ten liczy się dla inspektora pracy od dnia wydania decyzji, a dla zakładu od dnia powiadomienia o zapadłej decyzji. Wniesienie odwołania wstrzymuje wykonanie decyzji.

Komisja przy Ministrze Pracy i Opieki Społecznej składa się z Ministra Pracy i Opieki Społecznej lub w jego zastępstwie z Głównego Inspektora Pracy, jako przewodniczącego, oraz po jednym przedstawicielu Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, Ministerstwa Przemysłu i Handlu i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, jako naczelnej władzy sanitarnej, a jeżeli nakaz dotyczy zakładu podległego innemu ministerstwu, również z przedstawiciela tegoż ministerstwa. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego. Komisja ta decyduje w ostatniej instancji.

Szczegółowe przepisy dotyczące sposobu powoływania i trybu urzędowania komisji przy wojewodzie i przy Ministrze Pracy i Opieki Społecznej określi rozporządzenie Rady Ministrów wydane na wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 27. W zakładach państwowych lub znajdujących się pod zarządem państwowym, w których stosunek służbowy kierownika zakładu ma charakter publiczno-prawny, kierownik ten w przeciągu dni siedmiu od otrzymania wniosku inspektora pracy (art. 23 ust. 3) powinien zawiadomić inspektora pracy, czy żądania jego zostały wykonane. O ile kierownik uzna, że wykonanie żądania inspektora pracy jest niemożliwe lub, że przekraczałoby przysługujące mu uprawnienia, powinien to w zawiadomieniu uwidocznic i należycie uzasadnic. O wykonaniu zarządzeń inspektora pracy rozstrzyga wówczas okręgowy inspektor pracy w porozumieniu z właściwą władzą przełożoną kierownika zakładu. O ile porozumienie nie zostanie

osiągnięte, decyduje ostatecznie Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Nienadesłanie przez kierownika zakładu inspektorowi pracy zawiadomienia, wskazanego w ustępie poprzednim, jak również niewykonanie w przepisany terminie żądania inspektora pracy, przeciwko któremu kierownik zakładu nie poczynił zastrzeżeń, stanowi występek służbowy.

Art. 28. Winni naruszenia przepisów art. 22 ust. 1 ulegną, o ile czyn nie jest zagrożony karą surowszą, karze aresztu do sześciu tygodni.

Jeżeli czynu, określonego w ust. 1 niniejszego artykułu, dopuszczono się celem wyrządzenia szkody właścicielowi zakładu, albo celem przysporzenia korzyści sobie lub komu innemu, albo też celem uzyskania tajemnicy na własną korzyść, winni, o ile czyn nie jest zagrożony karą surowszą, ulegną:

a) na obszarach, na których obowiązuje rosyjski kodeks karny z 1903 r. względnie niemiecki kodeks karny — karze więzienia do lat dwóch;

b) na obszarze, na którym obowiązuje austriacka ustawa karna z 1852 r. — karze ścisłego aresztu do dwóch lat; na obszarze tym można wnieść odwołanie niezależnie od przepisu § 283 u. p. k.

Art. 29. Winni niewykonania wbrew przepisom niniejszego rozporządzenia nakazu inspektora pracy ulegną karze grzywny od 100 do 2.000 zł. lub aresztu do sześciu tygodni lub obu tym karom łącznie, o ile czyn nie jest zagrożony karą surowszą. Na obszarze, na którym obowiązuje rosyjski kodeks karny z 1903 r. i austriacka ustawa karna z 1852 r., nie stosuje się przepisów o nadzwyczajnym złagodzeniu kary.

Art. 30. Do orzekania o czynach, przewidzianych w art. 28 ust. 1 i art. 29 właściwe są sądy powiatowe (pokoju).

Do orzekania o czynach, przewidzianych w art. 28 ust. 2, właściwe są sądy okręgowe.

Art. 31. Winni niestawienia się bez wystarczającej przyczyny na piśmienne wezwanie inspektora pracy (art. 21 ustęp ostatni) ulegną karze grzywny od 25 zł. do 200 zł., w razie zaś nieściągalności karze aresztu do dwóch tygodni, o ile czyn nie jest zagrożony surowszą karą.

Winni nieudzielenia inspektorowi pracy informacji lub danych statystycznych, przewidzianych w art. 21 ust. 4, albo niewykonania żądań inspektora pracy, przewidzianych w art. 21 ust. 5, ulegną karze grzywny od 50 zł. do 500 zł., w razie zaś nieściągalności — karze aresztu do miesiąca, o ile czyn nie jest zagrożony surowszą karą.

Art. 32. Do orzekania o czynach, przewidzianych w art. 31, powołani są inspektorzy pracy.

Art. 33. Ukarany orzeczeniem karnem inspektora pracy za czyny, wskazane w art. 31, jak również za inne czyny, podległe orzecznictwu karno-administracyjnemu inspekcji pracy, może w ciągu dni siedmiu od dnia doręczenia orzeczenia wnieść na ręce inspektora pracy żądanie przekazania sprawy właściwemu sądowi powiatowemu (pokoju), który postąpi według przepisów postępowania, obowiązujących w I-jej instancji sądowej.

Wyrok sądu okręgowego, wydany w II-jej instancji, jest prawomocny.

Na obszarze województw: poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części województwa śląskiego stosuje się przepisy o wydawaniu policyjnych mandatów karnych.

Art. 34. Organa policji państwowej współdziałają z inspekcją pracy w granicach, określonych ustawą z dnia 24 lipca 1919 r. o policji państwowej (Dz. U. R. P. № 61, poz. 363), w szczególności zaś:

a) zawiadamiają organa inspekcji pracy o przekroczeniach przepisów prawnych, dotyczących stosunków pracy, przesyłając organom tym sporządzone przez siebie protokoły;

b) udzielają inspektorom pracy pomocy w razie utrudniania im wstępu do zakładów i wogóle w wypadkach czynnego oporu przeciwko spełnianiu przez inspektorów pracy ich czynności urzędowych.

Przepisy szczegółowe w sprawie współdziałania z inspekcją pracy organów policji państwowej i władz samorządowych wyda Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 35. Sprawy, wchodzące w zakres działania inspekcji pracy, są wyłączone z zakresu działania wojewodów.

Inspektorowie pracy obowiązani są zawiadamiać właściwych wojewodów, tak z urzędu, jak i na żądanie wojewodów, o ważniejszych zdarzeniach natury ogólnej, które zajdą w obrębie podległych im obwodów i okręgów, a w szczególności o powstaniu i przebiegu zatargów pracy i o zarejestrowaniu pracowniczych związków zawodowych.

Art. 36. Stosunek wzajemny organów inspekcji pracy i organów innych ministerstw, oraz szczegółowy tryb postępowania inspektorów pracy w zakładach państwowych lub będących pod zarządem państwowym, zostanie ustalony rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej, wydanym w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Art. 37. Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc wszelkie sprzeczne z niem przepisy prawne, a w szczególności:

dekret o urządzeniu i działalności inspekcji pracy z dnia 3 stycznia 1919 r. (Dz. P. P. P. № 5, poz. 90),

ustawa o mianowaniu inspektorów przemysłowych z dn. 17 czerwca 1883 r. (Dz. u. p. austr. № 117) w brzmieniu ustawy z dn. 2 marca 1920 r. (Dz. U. R. P. № 23, poz. 125),

§ 155 ust. 3 ordynacji przemysłowej Rzeszy Niemieckiej w brzmieniu noweli z 27 grudnia 1911 r. (Dz. Ust. Rzeszy 1912 r. str. 139),

art. 4 rozporządzenia Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej o urządzeniu inspektoratu pracy w rolnictwie i o załatwianiu zatargów pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi z 15 czerwca 1919 r. (Tygodnik Urzędowy Naczelnej Rady Ludowej № 31/98), rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 października 1922 r. o urządzeniu tymczasowem inspekcji pracy na obszarze b. dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. № 96, poz. 885).

Art. 38. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej i właściwym ministrom, w stosunku zaś do art. art. 28 — 30 i art. 33 Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 39. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie na całym terytorjum Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem województwa śląskiego w 6 miesięcy po ogłoszeniu, na obszarze zaś województwa śląskiego w 6 miesięcy po ogłoszeniu zgody Sejmu Śląskiego na niniejsze rozporządzenie.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*

591.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 15 lipca 1927 r.

o izbach przemysłowo-handlowych.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. № 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Postanowienia ogólne.

Art. 1. Stałą reprezentację interesów gospodarczych przemysłu i handlu powierza się izmom przemysłowo-handlowym, organizowanym i działającym na podstawie niniejszego rozporządzenia i osobnych dla każdej izby statutów.

Pod pojęcie przemysłu i handlu w rozumieniu rozporządzenia niniejszego podpada także górnictwo oraz przedsiębiorstwa finansowe, przewozowe, ekspe-

dycyjne, ubezpieczeniowe, komisowe i pośrednictwo handlowe, nie podpada natomiast rzemiosło.

Art. 2. Obszar całego Państwa dzieli się na okręgi izb przemysłowo-handlowych.

O utworzeniu izby, o jej siedzibie i granicach jej okręgu postanawia Minister Przemysłu i Handlu po zasięgnięciu opinii odpowiednich organizacji społeczno-gospodarczych. Minister Przemysłu i Handlu, po wysłuchaniu opinii właściwych izb, postanawia o wydzieleniu z okręgu izby jego części na rzecz nowotworzonej lub istniejącej izby lub o wcieleniu do okręgu jednej izby części lub całego okręgu drugiej izby.

Przy wyznaczaniu siedziby izby i granic jej okręgu należy w miarę możliwości uwzględnić istniejący podział obszaru Państwa na województwa i powiaty.

Izba, której istnienie ze względów gospodarczych przestało być uzasadnione, może być zniesiona uchwałą Rady Ministrów na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu.

Art. 3. Izba jest instytucją samorządu gospodarczego i osobą publiczno-prawną.

Nadzór nad izbami sprawuje Minister Przemysłu i Handlu.

Językiem urzędowym izby jest język polski.

Zakres działania.

Art. 4. Do zakresu działania izb w granicach ich właściwości (art. 1) należy:

1. obradowanie i stawianie wniosków oraz udzielanie władzom na ich żądanie lub z własnej inicjatywy spostrzeżeń i wiadomości;

2. wyrażanie opinii o projektach ustaw i ważniejszych rozporządzeń, współdziałanie na żądanie władz przy ich opracowywaniu oraz przedstawianie Rządowi własnych tego rodzaju projektów, a w szczególności wyrażanie opinii i współdziałanie na żądanie władz przy opracowywaniu i zmianach ustawodawstwa przemysłowego, handlowego i górniczego, ustawodawstwa w sprawach taryfy celnej oraz przepisów celnych, obrotu towarowego z zagranicą, obrotu pieniężnego, nowych dróg komunikacyjnych, taryf kolejowych i innych opłat przewozowych, przepisów, określających warunki przewozu i wszelkiego rodzaju komunikacji, ustawodawstwa podatkowego i monopolowego, ustawodawstwa w sprawach ochrony pracy i ubezpieczeń społecznych, ustawodawstwa w sprawach opieki społecznej, bezpośrednio dotyczących przemysłu i handlu (art. 1);

3. przedstawianie postulatów z zakresu traktatów handlowych;

4. przyczynianie się do zaspokojenia potrzeb i ułatwienia warunków rozwoju życia gospodarczego, w szczególności tworzenie, utrzymywanie lub popieranie, z zachowaniem przepisów ustawowych, odpowiednich instytucji i urządzeń, jako to: instytutów badawczych, muzeów, wystaw, pokazów, targów, biur informacyjnych i reklamacyjnych, w szczególności kolejowych i celnych;

5. zakładanie, prowadzenie i popieranie we współpracy z władzami oświatowymi szkół zawodowych i kształcących;